

(بیوار) یک لہ ڈاوار ہیدا

نيسماعيل تہ نيا

هۆلہ نرا - 2012

(بېۋار) يېك نه ناوارە ييدا

ئىسماعىل تەنيا

قەۋالنامە كىتەپ

ھۆنەندا - رۆتردام

2012

* (بيوار) يك له ئاواره پيدا

* ئيسماعيل ته نيا

* كارى هونهرى و مونتاز: بافل سه رههنگ

* له بلاوكراوه كانى (بيوار)

* زنجيره ي چاپه مه نى : 7

روانامه ي كتيب

پيشه‌كى ...

ئەم بابەتە، باسپىكى گشتگىرە لەسەر بلاوكر اوھى (بېۋار)، لە گوڭقارى (21 - K)، وەرزى زىستانى 2011 دا بلاودەكرىتتەوھ. چەند مانگىك پيش ئىستا، دانەيەك لە دەستنووسى بابەتەكەم بۆ ھاوپرى و برى بەرىزم كاكە (ھىوا سەرھەنگ) نارد، بەو سىفەتەي ئەو (بېۋار) ى دەركدووھ و كەسى يەكەمى پەيوەندىدار پيشە.

پاش خويندەنەوھى، ديارنوو بە دلى بوو، پيشنىارى كردو پى باشبوو لە نامىلكەيەكى سەربەخۇدا لە ھۆلەندا چاپ و بلاوى بكاتەوھ، چونكە بلاوكردەنەوھى ئەم بابەتە لە فۆرمى كتيب و نامىلكەدا تەمەن درىژتر دەبىت، دەپارىزىت و ئاسانترىش دەكەويتتە دەستى شارەزايانى بوارى ئەرشىف و ليكۆلئىنەوھى رۆژنامەگەرىي كوردى. پيشنىارەكەي لە جىي خوى دابوو .. بۆيە لىرەدا، سوپاسى ئەرك و ماندوبوونى دەكەم، ھىوادارىشم

کارئاسانییه کم کردبیت بو ئه و کهسانه ی که
خه ریکی ساغکردنه وه ی میژووی روژنامه گه ریی
کوردین.

ئیسماعیل ته نیا
کانونی دووه می 2012
ئه ئمانیا

هه و النامه ی کتیب

پەيشىك بۇ (بيوار) يىك لە ئاوارەيدا ..

بەتايىبەت لە ناوہراستى نەوہتەكانەوہ ،
ژمارەيەكى بەرچاۋ لە ھەموو چين و تويزەكانى
كۆمەلى كوردى روويان كرده ھەندەران و
نيشتەجيپوون .

ئەوي رۆژى سەرچاۋەكانى زانىارى و پەيوەندى
كەم بوون .. ھەر وەك ئىستەي ئىنتەرنىت و
مالپەر و فەيسبوك ... تاد نەبوون يان بەربلاۋ
نەبوون .. ھەر بۆيە ئەو بۆشايىيە كۆمەلايەتى و
دەروونى و ھەستكردن بە نامۆييەي لە ئارادابوون ،
وايكرد كۆكردنەوہ و سەر لە ئوي بەرخوردانەوہي
بە تايىبەت تواناكانى پىنوسى كوردى و راژەندى
ئازار و ويست و ئارەزوۋەكانى كۆمەلى كوردى لە
تاراۋگە ، ببنە كۆمەلە ھۆكارى بابەتى ئەو زەمىنە
نوييە و بلاۋكراۋەي (بيوار) ي تىدا بەرھەم بىت ،
كە بۇ ماۋەي (12) سالى تەمەنى رۆژنامەگەري
بە بى ۋەستان ، كە ئەم تەمەن دريژيىيە بەردەوامە
وايكرد ببىتە بلاۋكراۋەيەكى پەسەند و دەگمەن و

دیار له نیو بلاوگراوه کوردییهکانی تاراوگه‌دا.
شایانی باسیشه (بیوار) له بۆنه نه‌ته‌وایه‌تی و
سالیا‌ده‌کانیشیدا توانیویه‌تی لاپه‌ره‌کانی به
شیویه‌کی قه‌شه‌نگتر و ره‌نگین به چاپ بگه‌یه‌نیت.

(بیوار) به دریژایی ته‌مه‌نی هه‌روه‌ک نووسه‌ران و
خوینه‌ران و دۆستانی له سالیا‌دی ده‌رچوونیدا
ئاماژیه‌یان پیداهه‌، میوانیکی ئازیزی چاهه‌پروانکراوی
مانگانه‌ی کوردانی نیشه‌جیی ولاتی ده‌ره‌وه‌ی
کوردستان و که‌مه‌کانی پیشوازی په‌نا‌به‌ران بوو ..
تا ئه‌و ئاسته‌ی ناوی مندا‌له‌کانیان ده‌نا (بیوار) و
به پیی نامه و په‌یوه‌ندییه‌کانی ئه‌وی روژی چه‌ندین
خوینه‌ری دۆستی (بیوار) به پیی ساله‌کان له‌به‌رگ
نراون وله کتیبخانه‌کانیاندا هه‌لگیراون.

ئه‌م هه‌وله ئاکادیمیه‌ی نووسه‌ر و شاعیری هیژاش
(ئیسماعیل ته‌نیا) که ئه‌رک و ماندوو‌بوونیکی
زۆری پیوه‌ دیاره‌، هه‌ر له کو‌کردنه‌وه و
پیدا‌چوونه‌وه به هه‌موو ژماره‌کانی (بیوار) دا و
پاشان ریکخستن و به ئامارکردن و به‌شبه‌شکردنی

بەرھەم و بەرھەمدارەکان .. تۆمارکردنیکی سەر لە
نویی بلاوکراوەی (بیوار) ە و خزمەتیکی گەورە
ترە بەرامبەرکاروانی رۆژنامەگەری کوردی لە
دەولەمەندکردن و پاراستنی سەرچاوەیەکی زانیاری
رۆژنامەگەری رەنگالە لە دەرەوێ ولات.

بەو هیوایە ئەم ھەولانە نووسەر (ئیسماعیل
تەنیا) و ھەموو نووسەرانی تری بە توانا بەردەوام
بن و جیھانی ئەرشیفی رۆژنامەگەری کوردی و
کتیبخانە کوردی دەولەمەندتر بکەن.

ھیوا سەرھەنگ

2012 / 12 / 15

ھۆلەندا - رۆتتردام

(بیوار) یک له ئاواره پیدا ..

بیوار .. یه کیك بوو لهو بلاوگراوه ته مهن دريژو بهرده و امانه ی كه له ئه وروپا و له ولاتی (هۆله ندا) دا، دهرده چوو. له كاتیكا كه هۆكاره كانی گه یاندن وهك ئه مپو له بهردهستی تاکی كورددا نه بوو، ئه و رۆلێکی گرنگی له هۆشیار كردنه وه و گه یاندنی هه واله كوردیه كان به په نابه رانی كورد بینیه .. ئه مجاره یان له ژیر چه ند كورته ناو نیشان یكا .. هه ولده دهن ئه م بلاوگراوه بینازه به خوینه ران و ئه رشیفی رۆژنامه گه ریی كوردی بناسینین.

له ژماره (1) ی لاپه ره یه كدا (بیوار) وا پیناسه كراوه: بلاوگراوه یه کی مانگانه یه یانه ی كوردی له رۆتردام " میدیا " دهریده كات. له لاپه ره (3) ی هه مان ژماره دا جارێکی تر وا پیناسه كراوه :

(بیوار) بلاوکراوویهکی رۆشنبیری و کۆمه لایه تی
گشتیه مانگی جاریک له لایه ن یانه ی کوردی له
رۆتردام " میدیا " دهرده چی.

سه ره رشتکار: (هیوا سه ره ه نگ). نرخ یه ک
خلدنه.

له ژماره (7-8) ی جمکدا پیناسه که گۆرانی
به سه ردا هاتوو و له لاپه ره یه کدا نووسراوه:
بلاوکراوویهکی مانگانه ی رۆشنبیری و کۆمه لایه تی گشتیه ،
مانگی جاریک دهرده چییت.

سه ره رشتیار: (هیوا سه ره ه نگ). واته تا ژماره
شه ش، له لایه ن یانه ی کوردی له رۆتردام " میدیا "
بلاوکراووه ته وه .. دواتر (هیوا سه ره ه نگ) خۆی
دهریکردوو و ناوی یانه ی کوردی له سه ر نه ماوه.

(بیوار) له دیدی (هیوا سهرهنگ) هوه

له ژماره (49) و له لاپهړه (3) دا، له سالیادی
پینج ساله ی " بیوار " دا، (جهشید قهره داخی)
دیمانه یه کی له گه ل (هیوا سهرهنگ) کردووه، له
وه لومی پرسپاری: چۆن بیرتان له دهرکردنی بیوار
کرده وه؟ ناوبراو ده لیت: پاش گه یشتتم بۆ هۆله ندا
له پاییزی 1994 و کارکردنم له یانه ی کوردی
میدیای رۆتردام و په یوه ندی رۆژانه م به په نابهره
کورده کانه وه، هه ستمان کرد که بوونی رۆژنامه یان
گۆقاریکی کوردی پیداو یستییه کی بابه تی سهرده مه و
هاوکاتیش هیچ چاپه مه نییه کی کوردی نه ده که وته
دهستی په نابهرانی کورد، بۆیه به چاکمانزانی ئەم
مانگنامه یه به ناوی " بیوار " هوه دهر بکه یین و
توانیمان له 15 / 08 / 1996 دا، یه که م ژماره ی
بلاوبکه یینه وه.

دهرباره ی ئامانج له دهرکردنیشیدا، (سهرهنگ)
ده لیت: خزمه تکردنی ووشه ی کوردی و په نابهران له

هەندەران ئامانجمانە و ئاشتی و تەبایی و
خۆشەویستی و مافی مرۆف و بە شارستانی کردنی
کۆمەلگە کوردەواریش ریبازمانە ... هەر وەها
دەلیت: زۆربەى وتارى " بیوار " راستگۆیانە لەسەر
ئاشتیە و هیندەى توانیبیتمان هیئانە وەى بەهانەى
شەرى ناوخۆمان تیا رسوا کردوو. وەک مافیکی
مرۆف ویستوو مانە لە خەلکی بگەیهنین تاکە ریگەى
ئاسوودەى و ئارامى و پیشکەوتن ئاشتیە و،
پێچەوانەى ئەمە چەواشەکردنى خەلکی کوردە و
هەموو بەهانەیهکی شەرى جۆریکە لە
چەوساندنە وەى مرۆفی کورد .. نەمانویستوو
میدیایەکی هاندەرى شەرى بین .. دەر بارەى سنوورى
جوگرافیای بلاو بوونە وەى " بیوار " یش، ناوبراو
دەلیت: ئەمرۆ " بیوار " دەگاتە ولاتانى ئەوروپا،
ئەمریکا، کەندا، روسیا .. تاد، دیارە دەگاتە ناو
کوردستانیش بەلام بە ژمارەیهکی کەم.

ژماره‌ی لاپه‌ره‌کانی " بیوار "

* یه‌که‌م ژماره‌ی سالی یه‌که‌می به چوار لاپه‌ره‌ی (A4) ، { 21 x 30 } سم ، له 15 / 08 / 1996 دا دهرچووه.

* ژماره (126 - 127) ی جمک ، سالی دوازده‌ه‌م به (16) لاپه‌ره له ئاب و ئه‌یلولی 2007 دا دهرچووه.

* له ماوه‌ی 11 سال و یه‌ک مانگدا ، (127) ژماره‌ی له (95) به‌رگدا دهرچووه.

* له ژماره (1) تاوه‌کو ژماره (5 - 6) ی به چوار لاپه‌ره‌دا دهرچووه.

* ژماره (7 - 8) ی له یه‌ک به‌رگدا به شه‌ش لاپه‌ره‌دا دهرچووا.

* له ژماره (9 - 10) هوه ، تا ژماره (19) ی سالی دووه‌می به هه‌شت لاپه‌ره دهرچووه.

* له ژماره (20) ی سالی دووه‌م ، ئازاری (1998) هوه ، تاوه‌کو ژماره (32) ی سالی سییه‌می ، ئازاری (1999) به دوانزه لاپه‌ره دهرچووه.

- * ژماره (33) ی به شانزه لاپهړه دهرچووه.
- * ژماره (34) ی به دوازده لاپهړه دهرچووه.
- * ژماره (35) ی به ههشت لاپهړه دهرچووه.
- * ژماره (36) ی به دوازده لاپهړه دهرچووه.
- * له ژماره (37)، سالی چوارهم، / 08 / 1999
 05هوه تاوهکو ژماره (51 - 52) ی سالی
 پینجهم، تشرینی یهکههم و تشرینی دووهمی 2000
 به شانزه لاپهړه دهرچووه.
- * ژماره (53) ی سالی پینجهم، کانونی یهکهمی
 2000 به چوارده لاپهړه دهرچووه.
- * له ژماره (54)، سالی پینجهم، کانونی
 دووهم، 2001 هوه تاوهکو ژماره (56)، سالی
 پینجهم، نازاری 2001 به شانزه لاپهړه دهرچووه.
- * ژماره (57) ی سالی پینجهم، نیسانی 2001
 به بیست لاپهړه دهرچووه.
- * له ژماره (58 - 59) سالی پینجهم، مایس و
 حوزهیرانی 2001 هوه تاوهکو دوا ژماره
 (126 - 127) سالی دوازدهههم تاب و ئیلولی
 2007، به شانزه لاپهړه دهرچووه.

- * پینج بهرگی به چوار لاپه‌ره دەرچووه.
- * یهک بهرگی به شهش لاپه‌ره دەرچووه.
- * ده بهرگی به ههشت لاپه‌ره دەرچووه.
- * سیزده بهرگی به دوازده لاپه‌ره دەرچووه.
- * یهک بهرگی به چوارده لاپه‌ره دەرچووه.
- * (64) بهرگی به شانزده لاپه‌ره دەرچووه.
- * یهک بهرگی به بیست لاپه‌ره دەرچووه.
- * هه‌ر (127) ژماره‌که، هه‌مووی به‌سه‌ریه‌که‌وه،
ژمارهی لاپه‌ره‌کانی بریتیه له (1320) هه‌زار و
سی سهد و بیست لاپه‌ره‌ی قه‌باره‌ی (A4).

هه‌ر ئه‌ننامه‌ی کتێب

نووسەرەکانی " بیوار "

(279) دووسەد و حەفتا و نۆ نووسەر،
رۆژنامەنووس، شاعیر و ھەواداری نووسین و
خویندەنەو، بابەتیان لە " بیوار " دا بلاوکردۆتەوہ.
ھەندیکیان بە درێژایی دەرچوونی " بیوار " ،
دانەبراون لە بلاوکردنەوہ ... بە پێچەوانەوہش
ھەندیکی تریان ھەوایەکی یان دوو بابەتیان

د. جەمیل شەرەف

ھیوا سەرھەنگ

جەھا جەھا بەرزنجی

بلاوکردۆتەوہ، دواتر دابراون و پایدۆزیان
لیکردووە. نووسەر و رۆژنامەنووسە ھەرە چالاک و

پر بهرهمه‌کانی " بیوار " بریتین له (محمد مه‌د جه‌زا به‌رنجی، سالار همه سور باسیره) که هر یه‌که‌یان (47) بابه‌تیا تیدا بلاوکردۆته‌وه و به پله‌ی یه‌که‌م دین، له رووی زۆری بلاوکردنه‌وه. دواى ئه‌وانیش (ره‌ه‌به‌ر سه‌ید برايم به‌رنجی) به پله‌ی دووهم دیت که (46) بابه‌تی تیدا

ره‌ه‌به‌ر سه‌ید برايم به‌رنجی د. سالار همه سور باسیره جه‌وه‌ر کرمانج

بلاوکردۆته‌وه .. (کامه‌ران ئه‌حمه‌د سلیمان)، به پله‌ی سه‌یه‌م دیت که به (45) بابه‌ت و هه‌واڵ و راپۆرته هه‌واڵ، وه‌ک په‌یامنی‌ریکی چالاکی " بیوار " به‌شداری تیدا کردووه. دواى ئه‌وانیش

(جهوهه گرمانج) به پلهی چوارهم دیت که (43)
بابه تی بلاوکردۆتهوه.

له " بیوار " دا کۆمه لیک کورته شیعرى شاعیرانى
کۆچکردووی کوردیش بلاوکرانه تهوه، نمونهی
(مه لای جزیری، نالی، مه حوی، بیکهس، شیخ
نوری شیخ سالج، دلدار، گۆران، بهختیار زیوه،
سهید کاملی ئیمامی، زیوه، هیمن موکریانى،
محهمه د توفیق وردی، حهسیب قهره داخی، ئەخۆل،
دیلان و حهمدون ..).

ههروهها کۆمه لیک نووسین و شیعرى نووسهه و
شاعیرانى کوردیش له سههراچاوهی ترهوه
گواستراونه تهوه و سههه له نووی بلاوکرانه تهوه،
نمونهی (فههیدوون عهلی ئەمین، یاسین قادر
بهرزنجی، مام جهلال، هادی عهلهوی، برام
ئهمهه، هۆشیار بهرزنجی، تاهیر سالج سههید،
حهمه رهحیم رهههزان و یوسف شهریف ..).

قه له می ژن، شوینیکی بههراچاوی له پانتایی
" بیوار " دا داگیرکردوه، چهندان نووسهههه چالاک و
خاوهن ئەزموون، ههندیکی تریشیان تازه

دەستپێکردوو، بابەتەکانیان لەم بلاوکراوەیەدا
 بلاوکردۆتەووە. (34) قەڵەمی مێینە بابەتییان لە
 " بیچار " دا بلاوکردۆتەووە، کە بریتین لە (بیچار
 جەمال حەمەسەعید ، قیان بیچار ، ئاقان عەلی
 مەحمود، دایکی برۆ، کانیو هەولێری، سەباحەت
 تاهیر، دڵسۆز حەمە ، ، شەهین، کەئان شیرزاد
 هەینی، قینۆس فایەق، ناهیدە رەشیدیان، گەشبین
 بەرزنجی، نیگار، ناز ئازاد مەریوان ، شەمام
 شەوقی، پەیمان سەرھەنگ، کالی، رەزێ تاقانە،

ئیسماعیل تەنیا

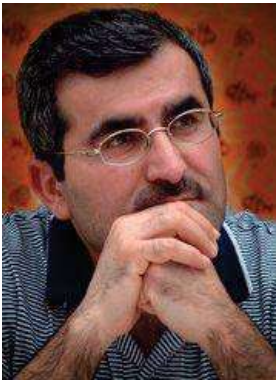
بیچار جەمال حەمەسەعید

سەردار فەتاح ئەمین

سایە، جوان ناسح بابان، لاقە فەرھاد، رۆزا
 حەمەسالیح، کەژال ئەحمەد، جوان عومەر، نارین

کامه‌پان، که ژال ئیبراهیم خدر، سارا فهقی خدر،
که ژال عه‌لی، بانوو به‌رزان، نه‌سرین عه‌باس،
ژیلا، سه‌میره محهمه‌دعه‌لی، باخچه محهمه‌د و
نیشتمان که‌رکوکی).

کامه‌پان نه‌حمه‌د سلیمان

به‌ختیار به‌کرین

بافق سه‌ره‌نگ

نووسه رهکان و ژماره‌ی بابه‌ته بلاوکراوه‌کانیان

له ژیر سهردیږی ئەم مانشیته فهرعیه‌دا، هه‌ولده‌دهین به پپی ژماره‌ی بابه‌ته بلاوکراوه‌کانیان، نووسه‌ره‌کان پۆلین بکه‌ین و ده‌ستنیشان‌ی ژماره‌ی نووسینه‌کانیان بکه‌ین:

1- محهمه‌د جه‌زا به‌رنجی، د. سالار حه‌مه‌سوور باسیره، ههر یه‌که‌یان (47) بابه‌تیان بلاو کردۆته‌وه که به به‌ره‌مترین نووسه‌رانی " پیوار " له قه‌له‌م ده‌درین.

2- ره‌ه‌به‌ر سه‌ید برام به‌رنجی، (46) بابه‌ت و کامه‌ران ئەحمه‌د سلیمان به (45) بابه‌ت و جه‌وه‌ر کرمانج به (43) بابه‌ت تیا بلاو کردۆته‌وه.

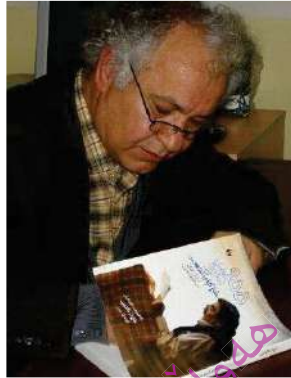
3- خاله‌ به‌کر (34)، د. جه‌میل شه‌ره‌ف و سه‌ردار فه‌تاح ئەمین (28)، هیوا گه‌ردی (26)، عه‌لی بچکۆل (22)، بافل سه‌ره‌ه‌نگ (20)، رزگار که‌ولۆسی (18)، بی‌ریقان جه‌مال حه‌مه‌سه‌عید (17)، مه‌هدی کاوانی (15)، بورهان

پاکی (14)، شیرزاد ههینی، نزار خهیلانی، د.
 نوری تالهبانی، ئیسماعیل تهنیا، سهردار مهحمود
 حهمه مورادی (سهردار دهر بهندیخانی)، ههر
 یهکهیان (13) بابه تیان بلاوکردۆتهوه .. برایمی
 مهجید پور، شه فیقی حاجی خدر (شه فیق گرتکی)
 (12) بابته، عارف عومه ر گول، جه مشید
 قهره داخی، شیرکو شیخ نوری، شیرکو بیکهس
 (11) بابته، پهیمان سهرهنگ، کهمال
 شیروانی، شه هین (10) بابته، له تیف هه لمته،
 سیروان مهحمود، قینوس فایهق، سیروان مارف،
 کهمال سهرگه لۆیی (9)، سالح محه مه دئه مین،
 ئازاد سماقوئی (8) بابه تیان بلاوکردۆتهوه.
 4 - جهلال بهرزنجی، د. مارف عومه ر گول، خالد
 مهجید فهره ج، سالح بیچار (7)، کاروان عهلی
 بچکول، سهباحته تاهیر، سهردار میران، عومه ر
 رهسول، جهمال مهلا قهره (6)، بیکهس، د.
 موه فهق دهرگه لهیی، هو شیار بهرزنجی، یاد ئه مین،
 دانا هه له بجهیی، ئاوات حهسه ن ئه مین، یاسین

فہقی سہعی، خالد رسول، نہسرین عباس (5)
بابہ تیان بلاکردوۛوہ.

فینوس فایہق

شیرزاد ہینی

عہلی بچکول

5 - محہمد جہزا زہنگہ نہ تہ محہمد فہتحواللا،
گوران، سہردار مورادی، دانا میرزا، کاوہ
خوسرہوی، مستہفا ئیسماعیل، یاسین قادر
بہرزنجی، خالد دلیر، سیروان مہجید فہرج،
فہرید زامدار، تاہیر سالح سہعید، نارام
ہہلہ بجہیی، خہسرہو پیربال، عہبدولموئمین
دہشتی، بہختیار بہکر، ہہر یہکہ و چوار بابہ تیان
بلاوکردوۛوہ. ہہروہا باوکی رندی، ئہنجام
بہرزنجی، ہیوا محہمد، یاسین خیلائی، دیلان،

جەمال خەمبار، لالۆ، ھۆبە گۆل، کاروان کاوانی، مەریوان ئازاد، ئاقان عەلی مەحمود، کەقان شێرزاد ھەینی، ئیبراھیم جەلال، ھەمە تایەر مەحمود گولانی، ئەژی ئازاد، رابەر مەحمود، نزار قەبانی، سایە، جوان ناسح بابان، جوان عومەر، عەبدوڵلا سەراج، نارین کامەرەن و تاهیر کاکۆ ھەر یەکەیان سێ بابەتیان بلاوکردۆتەوہ.

مەھدی کاوانی

خالە بەکر

شەفیق گرتکی

6- ئەم نووسەرەنەش ھەر یەکە و دوو بابەتیان بلاوکردۆتەوہ: باوکی پێشپەرەو، رزگار کۆیی، باخچە محەمەد، قیان بێتوشی، ئاراس کەمال، عەبدوڵخالق کەریم بەرزنجی، دلسۆز ھەمە، ئەمیر ھەسەن ئیبراھیم، رامان بەرزنجی، عەبدوڵلا

سلیمان مەشخەل، جەعفەر سابیر رەباتی،
 فەرەیدون عەلی ئەمین، مستەفا شەلماشی،
 نەوزاد، رەقەند دەوکی، نالی، دیدەن سەید برایم،
 حەمە بەرزنجی، سەفوەت رەشید سەدقی، ناھیدە
 رەشیدیان، گەشبین بەرزنجی، فریاد رواندزی،

سەڵح مەجەد ئەنەیمین

سلیمان عەبدوڵلا یونس

پەیمان سەرھەنگ

قادری حوسینی، نیگار، سەڵح خۆشناو، ناز
 مەریوان ئازاد، عەباس توفیق گورجی، ئارام، بنار
 ئازاد، قوبادی جەلیزادە، زانا رەئوف، غازی
 حەسەن، ناسری حوسامی، کەژال ئیبراھیم خدر،
 مەلا فەرمان، کارزان کاوانی، ھۆزان خۆشناو،

سليمان عەبدوﻟﻻ يونس، بەختيار بەكر، ئازاد
سۆرانى و ھەژار خۆشناو.

7- ئەو نووسەرەنەى كە ھەر يەكە و بە بابەت يان
بلاو كوردنەوھى ھەوالئىك لە " ييوار " دا بەشداريان
كردووھ بریتين لە : ئازاد مەريوان، رەفيق سديق،
شياو، بەھار سەمكۆ، شەيخ مەھمەدى خاليسى،
نەوزاد جەمال، ئەھمەدى عەليزادە، رەيژين، شوان
عوسمان عەبدوﻟﻻ، رامان رەشيد، باوكى پۆﻻ،
كوردۆ ئاوارە، كانياو ھەوليرى، سامى شۆرش،
سەھەند ئاسۆ، ھيرش ھيرانى، مستەفا عەسكەرى،
ئاكۆ ئەلياسى، داىكى بىروا، خالد ئىبراھىم
حوسەين، دانا شەدەﻟە، ھەمىد بلباس، پيرەميرد،
گۆڤەند، پيشرەو، ھانا مەھمەد، ويداد
خالس، عيسا مەھمەدەين ئىبراھىم، جىھان عومەر،
دەدار، باوكى كالى، بەختيار زيوەر، دلسۆز
دەزار، زيوەر، سەردار عەبدوﻟكەرىم، بەھرۆز
دەرويش غەفور، زار عەبدوﻟﻻ شىواو، قادر
ئىبراھىم مینە، سەنگەر بازىانى، شيرزاد
شىخانى، فرانك رامار، ب. مەھمەد، سيراوان

کاروانی، سالح کلّیسه‌یی، شوان عوسمان، سه‌لام
سه‌عید مه‌ولود، ستار به‌کره‌جوئی، محه‌مه‌د
حه‌مه‌باقی، مه‌لای جزیری، مه‌حوی، سیامه‌ند
ئیبراهیم، بی‌دار جه‌لال به‌رزنجی، حه‌مدون، پیروّت
گه‌رمیانی، په‌یامنیری بی‌وار له‌ کوردستان، به‌رزان
حه‌مه‌خورشید، جوامیر شوانی، جه‌مشید جه‌مال،
دانا که‌رکوکی، حوسین سه‌رته‌کی، جه‌واد حه‌مه‌د
به‌گ، مام جه‌لال (سه‌رۆک کۆماری عیراق)، هادی
عه‌له‌وی، مه‌م بورهان قانع، سه‌رکه‌وت پینج‌وینی،
رزگار تاهیر، چاودیتریک، شه‌مام شه‌وقی، شه‌پۆل
محه‌مه‌د سه‌ید قادر، باوکی ژیوار، بی‌وار،
پشتیوان، فه‌ره‌یدون عه‌بدول به‌رزنجی، عه‌باس
عه‌بدوللا یوسف، ئاوات کامیل، کالی، ئەحمه‌د
خوسره‌وی، محه‌مه‌د توفیق وردی، زاگروس جه‌بار
که‌ریم، سه‌لاح مه‌جید، پیش‌ره‌وی سه‌ید برامی،
ره‌زئ تاخانه، حه‌سیب قه‌ره‌داخی، هیمن موکریانی،
عه‌زیز ئالانی، محه‌مه‌د پاکژ، عه‌بدوللا ئەحمه‌د،
ئهبو به‌کر قه‌ره‌داخی، برام ئەحمه‌د، لاقه‌ فه‌ره‌اد،
ره‌زا شوان، مه‌جید دلّیا، رۆزا حه‌مه‌ سالح، که‌ژال

ئەحمەد، ئەخۆل، ئاگرین كەركوكى، ئەرىن، حەمە
 رەحیم رەمەزان، مەحمود رەزا، ئاشتی گەرمیانی،
 رەفیق سابیر، بەرزى گەرمیانی، شیروان رەحمان
 حەمە سەعید، قاسم شیروانى، شیخ نوری شیخ
 سالىح، زانا هەورامى، نەوزاد عەلى ئەحمەد، لىیو،
 نەسرەدین دەلەوى، شەیدا مەعروف، هەپرش
 هەولیری، عادل مەهدى، جەلال میرزا كەرىم،
 سەپان حەسەن، ئازاد مەریوان، سارا فەقى خدر،
 كاردۆخى، عەبدوڵلا یونس، قادر سەلىح
 (كاكەپەش)، دلیر مەحمود سابیر، كەژال عەلى،
 دلشاد رەشىد حەمەدەمین، هەلۆ جوامیر، بانوو
 بەرزان، نەوزاد رەفەعت، نامۆ حەسەن، ح.س.
 سۆران، رەنج سەنگاوى، سەردار عەبدوڵلا،
 سەرور ئەحمەد، ژىلا، سەمیرە محەمەد عەلى،
 سەركۆ، نیشتمان كەركوكى، محەمەد گەردى، سەید
 كامىلى ئىمامى، سىروان بەرزنجى، سەركیو،
 موحسین ئاوارە، یوسف شەریف، شەهاب
 عوسمان، عوسمان عەلى، كارزان كاوسین، بەرزان
 وەهاب و سدیق سالىح عەزیز.

بابه ته گانی " بیوار "

له بهر ئه وهی " بیوار " بلاو کراوه یه کی مانگانه بووه، هه واله کۆنه گانی بلاو نه کردۆته وه .. زیتر گرنگی به بلاو کردنه وهی بابه ته داوه. له سه رجه م ژماره گانیدا هه شت سه د و سه فتا (870)، بابه تی سیاسی، ئه ده بی، میژووی، کۆمه لایه تی و بیره وه ری بلاو کردۆته وه، که هه ندیک له و بابه تانه، بابه تی کتیب بووینه. بۆ نمونه: شیخانی ئیرشادی تاله بانی - د. نوری تاله بانی، شه پی که نداو - سالار جه مه سوور باسیره، بیره وه رییه گانی د. جه میل شه ره ف - د. جه میل شه ره ف، کورد له پاکستان - عه لی بچکۆل، لورستانی پیشکۆ و پشتکۆ - خالید ره سول و.. تاد، هه ندیک بابه تی تر.

هه روه ها پینج سه د و نه وه د و پینج (595) هه وال و کورته هه وال و راپۆرته هه والی هه مه چه شنی سیاسی، ئابوری، کۆمه لایه تی، جیهانی و کوردستانی بلاو کردۆته وه، که ده کریت

له دواروژدا وهك ئەرشيفيک پشتی پي ببهستري و
له نووسينهوهی ميژوودا سووديان لي ببينريت.
جگه له بابەت و ههوال، " بيوار " گرنگی به
بلاوکردنهوهی چيروک و شيعر و پهخشانيش
داوه .. که ههنديکيان خو مالى بووينه و ههنديکی
تريشيان بابەتی وهرگيردراون.

له " بيوار " دا، دوو سهه و شهست و نو (269)
پارچه شيعری کورت و دريژ، په نجاو شهش (56)
چيروک که زوربهيان چيروکی مندالان بووينه،
بيست و ههوت (27) پارچه پهخشان، بلاو
کراونه تهوه.

له ژماره سهه رتاييه کاندا که ميک گرنگی به
بلاوکردنهوهی ريکلام داوه، دواتر فهراموش کراوه،
هههر بويه دهبينين چهند کورته ريکلامیک بلاو
کراوه تهوه و دواتر چيتري به دواوه دا نههاتوهه.
گرنگيشی به چاوپيکهوتن و ديما نه داوه لهو
بوارهدا: ههفتا و سي (73) ديما نه بلاو
کراونه تهوه که ههنديکيان به چهند به شيک بووه.
مخابن له بارهی دابهشکردن و گونجانهوه که ميک

بی سەرو بەری پێوە دیارە .. لە هەندیک ژمارەدا
هیچ دیمانه یەک بۆلای نەکراوەتەو، کەچی جاری وا
هەبوو لە یەک ژمارەدا زیتر لە دوو دیمانه بۆلای
کراوەتەو. بۆ نموونە: لە ژمارە (53) دا، پینچ
دیمانه بۆلای کراوەتەو .. لە ژمارە (73) دا یەک
هەوال هەیه، کەچی (16) بابەتی هەمەجۆر لە
هەمان ژمارەدا بۆلای کراوەتەو، کە ئەوانە جۆریکن
لە نەگونجان (تەنسیق) لە نیوان بابەتەکاندا.
جگە لە ناوەڕۆکی ئەو بابەتانە کە ئاماژەمان
پێکردن، لە زۆربەیی ژمارەکانیشدا وەک پشوویەک،
چەندین وردیلە، (بۆ پیکەنین، مەتەل، نامەیی
مندالان، ئایا دەزانی؟، یەکتەر یاسینی مندالان و بۆ
زانین ...تاد) بۆلای کراوەتەو.

گۆشه كانى " بىئوار "

" بىئوار " يش وهك هر بلاو كراويهك له ماوهى بلاو بوونه وهيدا كۆمه لىك گۆشهى جور به جورى بلاو كر دۆته وه .. هه ندىك له وانه تايبهت به نووسه رىك و ئەوانى تریش هه رجاره و نووسه رىك نووسىويه تى. له رووى ناوه رۆكيشه وه، هه مه چه شنه بوينه .. له گۆشهى سياسى، ئەدهبى و كۆمه لايه تىيه وه بگره تازده گاته گۆشهى ته نى نامىز. هه ولده دىن گۆشه كان به سه ر بكه ينه وه و هه ندىك زانىارى پىويست له باره يانه وه بلاو بكه ينه وه:

1) مانگه كان له مېژووى كورد دا: برىتتیه له تۆمار كرنى ئەو رووداوه گرنگانهى كه له مېژووى كورددا روويانداوه، وهك: كۆچى دوايى شاعير، هونه رمه ند، ناودارانى كورد، په يمانه نيو ده وله تىيه كان و شۆرشه كانى كورد و .. تاد. ئەم گۆشه يه (هيووا گهردى) ئامادهى كردووه. له ژماره يه كه وه تا ژماره يازده به رده وام بووه و دواتر

وهستاوه .. له ژماره سیدا دووباره گهړاوه ته ووه و
تا ژماره چل و چوار و دواتریش بهردهوام بووه.
2) سکاډی بیوار: له ژماره (9 - 10) ، له دهسته
چهپی دوا لاپهړه به ستوونیکي نو ساننیمه تری
(رزگار) ناویک یه کهم ئەلقه ی لی بلاوکردو ته ووه.
بریتیه له بلاوکردنه وهی کهم و کورپیه کانی ناو
کوومه لگه ی کوردی و درکاندنې دهرده دل. ئەم
گوښه یه تا ژماره (25) بهردهوام بووه و ههنډیک
جار به بی واژو بلاو بوته ووه، واته ناوی نووسه ره که
بلاونه کراوه ته ووه.

3) شیر و خهت: گوښه یه کهم بوو (جهوه هر کرمانج)
دهینووسی .. تایبته بوو به شیکردنه ووه و
لیکدانه وهی مانای چهند وشه یه کی کوردی که جگه
له مانا ئاسایی و ئاشکرایه کهی خو ی، رووی
دووه میان مانایه کی تریش دهبه خشن، نمونه ی:
(جاسوس، دز، جاش، دوژمن، ئەنفال و
ماستاوچی ... تاد. نووسه ری گوښه، دهرباره ی
(ماستاوچی) دهنووسیت: ماستاو، ماستاوه،
ماست و ئاو تیکه ل ده کری، ماستاوچیش به و کهسه

گوتراوه، کاری ماستاوکردن بووه. جاران له ههموو ديوه خانیکدا يهک کهس به پيشه‌ی (ماستاوچی) داده‌مه‌زرا وهک، قاوه‌چی و نوبه‌تچی مووچه‌ی هه‌بوو، به‌لام ئیستا ئەم زاراوه‌یه واتای خو‌ی کو‌نی له ده‌ستاوه و به واتایه‌کی دی به‌کار دی و که‌وتۆته نیو فەرهنگی زمانیش .. ئیستا واتایه‌کی نیمچه سیاسی گالته‌جاری به‌خۆوه گرتووه، که‌سانیک په‌یدا بوون پێیان ده‌گوتری (ماستاوچی)! ئەوانه ئەو که‌سانه‌ن که مه‌رایي بو لیپرسراو و گه‌وره‌کان ده‌که‌ن، ته‌نانه‌ت ئەم زاراوه وا بلاو بوته‌وه، گه‌وره لیپرسراوانیش ده‌زانن کێ ماستاو چیه؟ که‌چی له‌گه‌ل ئەوه‌شدا هه‌ر له‌ خو‌یانیان نزیک ده‌که‌نه‌وه. يه‌که‌م ئەلقه‌ی له ژماره (21) دا بلاو کراوه‌ته‌وه. له ههموو ژماره‌کاندا نابینریت .. به‌لام تا وه‌ستانی (بیوار) ناوه ناوه بلاو بوته‌وه.

4) **جیهانی مندالان:** گو‌شه‌یه‌ک یان لاپه‌ره‌یه‌ک بوو تايبه‌ت به دنیا‌ی مندالان. له‌م گو‌شه‌یه‌دا، کورتيله چیرۆک و شیعری بو مندالان نووسراوی تیدا بلاو ده‌کرایه‌وه. يه‌که‌م ئەلقه‌ی له لاپه‌ره (10) ی ژماره

بيست و يه كدا بلاوبۆتهوه و تا وهستاني بهردهوام بووه.

5) **ويستگه:** گۆشهيهك بوو، به ههمان ديزايني گۆشهي (**سكالاى بيوار**)، له ههمان لاپهره و شويني ئهوه. يهكهم ئهلقه ي له ژماره (26) دا بلاو كراوتهوه. ئهم گۆشهيه تايهت بوو به بلاو كردنهوهي ههموو جوړه بيروبوچوونيكي ئازاد له بوارهكاني سياسي، ئابووري، كۆمهلايهتي و فه رههنگيدا .. يهكهم ئهلقه ي واژوى كهسي بهسه رهوه نيه. له ژمارهكاني تر دا، هر جاره و نووسهريك نووسيويه تي . **بئير** تا ژماره (67) بهردهوام بووه.

6) **فاشيله فهني:** گۆشهيهكي تهرفيهي و تهنز ئاميز بوو. يهكهم ئهلقه ي له دوا لاپهره ي ژماره (33) دا بلاوبۆتهوه، ناوي هيچ كهسيكي بهسه رهوه نيه، تا ژماره (48) بهردهوام بووه، له ژماره (49) دا ناوهكه ي گۆراوهو بوته (له هر چه مه ني سه مه ني)، تا ژماره (64 - 65)، ناوي هيچ كهسيكي بهسه رهوه نه بووه، پاش بلاو بوونهوهي سيژده

ئەلقە لەم گۆشەییە تازەییە، لە ئەلقەیی چواردەدا کە
لە ژمارە (64 - 65) دا بلاوبۆتەو،
نووسەرەکەیی خۆی ئاشکرا کردوو کە
(سەردار دەربەندیخانی) یە. (لە ھەر چەمەنی
سەمەنی) پاش بلاو بوونەو، (27) ئەلقە، لە
ژمارە (80) دا وەستاو.

7) وەلامەکانی لالۆ: یەکەم ئەلقەیی لە لاپەرە (5) ی
ژمارە (34) دا بلاو کراو، تەو. خاوەنی گۆشەکە
لە یەکەم ئەلقەدا وەک روونکردنەو، یەک دەلیت:
وەلامدانەو، کورتی (لالۆ) لەم گۆشەییەدا بە
مەبەستی بە ئاگاہینان و وریاکردنەو، جەماوەرە
لەسەر کەموکورییەکانی نیو کۆمەلگەیی کوردی.
سەرەتای خۆئامادەکردنی (لالۆ) ش بو
ئامادەکردنی ئەم گۆشەییە .. بو زەمەنیکی پیشتەر
دەگەریتەو، و بە نامەو تەلەفۆن پەیوەندی لەگەل
کۆمەلەیی خەلکی کورددا کردوو و پرسیارەکانی
وەرگرتوو. چەند نمونەییەک لە پرسیار و
وەلامەکان:

+ چ ولاتیک دیموکراتی زوره له ئەوروپا؟
(خ. گەرمیانی)

– لالۆ: ئەو ولاتە (ئایۆ) ی وەرگرت !!.

+ دەلین له کوردستان هیچ کەموکۆپی و نارێکییەک
نیە، تۆ دەلێی چی؟ (ئازاد زاری)
– لالۆ: له (سیخورمه) بپرسه !!.

+ هەر چەند دەکەم دلم بە هەندەران ناکرێتەو،
چی بکەم باشە؟! (ش. ک. رانیەیی)
– کلێلەکە ی بدۆزەرەو بەشتەرە.

(8) بە دەستمان گەشت: له ژماره سه ره تاییه کانهو،
ناوه ناوه، تا وهستانی (بیوار) به به دهوامی بلاو
بۆتەو .. ناوه پۆکی گۆشه که بریتی بوو له کورته
نمایشیکی ئەو کتیب و گوڤار و روژنامه و
بلاوکراوانه که به دیاری بۆ (بیوار) دەنێردران.

(9) ناودارانی کورد: گۆشه یهک بوو، له ژماره (55)
به سه رهو، ناوه ناوه بلاو ده کرایه و .. هەر جارە
و کورته ی ژياننامه ی که سایه تی و ناوداریکی کوردی

دهخسته روو، ئەم گۆشهیه له كه نالی ئاسمانی
(كوردسات) هوه پهخش دهكراو (بیوار) دووباره
به ئاماژه كردن به (كوردسات) هوه بلاوی دهكردهوه.
10) دوا په‌ی‌شا: گۆشه‌یه‌ك بوو پاش وهستانی
گۆشه‌ی (ویستگه) له شوینی ئەو و به هه‌مان
دیزاینه‌وه، بلاو كراوته‌وه. یه‌كه‌م ئەلقه‌ی له
ژماره (68) دا بلاو بوته‌وه.

11) لیرو له‌وی: گۆشه‌یه‌ك بوو، (ئازاد سماقوئی)
ده‌ینووسی. یه‌كه‌م ئەلقه‌ی له ژماره (62-63) دا،
بلاو كراوته‌وه. تا ژماره‌كانی (64-65) و
(66) و (67) به‌رده‌وام بوو و دواتر وهستاوه.

12) گه‌رۆك و خه‌مۆك: گۆشه‌یه‌ك بوو، یه‌كه‌م
ئەلقه‌ی له ژماره (54) دا بلاو كراوته‌وه. پاش
چهند ئەلقه‌یه‌ك له ژماره (57) دا وهستاوه.

13) بورجه‌كان: وه‌ك هه‌ر روژنامه و بلاو
كراوه‌یه‌ك، له (بیوار) یشدا له ژماره (67) هوه
بلاو كراوته‌وه و باسی بورج (كه‌لوو) هكان

دهكات. له ژماره كاني (69 – 69) و (70 – 71)
و دواتريشي ده بينریت.

14) پشوی بیوار: گوشه یه کی په خشان ئامیز بوو،
(نه سرین عه باس) دهینووسی، یه کهم ئه لقه ی له
دوا لاپه رهی ژماره (112 – 113) دا، بلاو
کراوه ته وه. دوا ئه لقه شی له ژماره (120 – 121)
دا، بلاو کراوه ته وه.

هه والنامه ی کتیب

کاتی دەرچوون و ژماره‌ی لاپه‌ره‌کانی (بیوار)

- * ژماره (1)، سالی یه‌که‌م، 15 / 08 / 1996 – چوار لاپه‌ره.
- * ژماره (2)، سالی یه‌که‌م، 15 / 09 / 1996 – چوار لاپه‌ره.
- * ژماره (3)، سالی یه‌که‌م، 15 / 10 / 1996 – چوار لاپه‌ره.
- * ژماره (4)، سالی یه‌که‌م، تشرینی یه‌که‌می 1996 – چوار لاپه‌ره.
- * ژماره (5 – 6)، سالی دووهم، کانوونی یه‌که‌می 1996 و کانوونی دووهم – 1997 – چوار لاپه‌ره.
- * ژماره (7 – 8)، سالی دووهم، شوبات و ئازاری 1997 – شه‌ش لاپه‌ره.
- * ژماره (9 – 10)، سالی دووهم، نیسان و مایسی 1997 – هه‌شت لاپه‌ره.
- * ژماره (11)، سالی دووهم، حوزه‌یرانی 1997 – هه‌شت لاپه‌ره.

- * ژماره (12) ، سالی دووهم ، تهمموزی 1997 –
ههشت لاپه‌ره.
- * ژماره (13) ، سالی دووهم ، 15 / 08 / 1997 –
ههشت لاپه‌ره.
- * ژماره (14 – 15) ، سالی دووهم ، ئه‌یلول و
تشرینی یه‌که‌می 1997 – ههشت لاپه‌ره.
- * ژماره (16) ، سالی دووهم ، تشرینی دووهمی
1997 – ههشت لاپه‌ره.
- * ژماره (17) ، سالی دووهم ، کانوونی یه‌که‌می
1997 – ههشت لاپه‌ره.
- * ژماره (18) ، سالی دووهم ، کانوونی دووهمی
1998 – ههشت لاپه‌ره.
- * ژماره (19) ، سالی دووهم ، شوباتی 1998 –
ههشت لاپه‌ره.
- * ژماره (20) ، سالی دووهم ، ئازاری 1998 –
دوازده لاپه‌ره.
- * ژماره (21) ، سالی دووهم ، نیسانی 1998 –
دوازده لاپه‌ره.

- * ژماره (22 - 23) ، سالی دووهم ، مایس و
 حوزه‌یرانی 1998- دوازه لاپه‌ره.
- * ژماره (24) ، سالی دووهم ، تهمموزی 1998 -
 دوازه لاپه‌ره.
- * ژماره (25) ، سالی سییهم ، 15 / 08 / 1998 -
 دوازه لاپه‌ره.
- * ژماره (26) ، سالی سییهم ، 15 / 09 / 1998 -
 دوازه لاپه‌ره.
- * ژماره (27) ، سالی سییهم ، 15 / 10 / 1998 -
 دوازه لاپه‌ره.
- * ژماره (28 - 29) ، سالی سییهم ، تشرینی
 دووهم و کانوونی یه‌که‌می 1998 - دوازه لاپه‌ره.
- * ژماره (30) ، سالی سییهم ، کانوونی دووهمی
 1999- دوازه لاپه‌ره.
- * ژماره (31) ، سالی سییهم ، شوباتی 1999-
 دوازه لاپه‌ره.
- * ژماره (32) ، سالی سییهم ، ئازاری 1999 -
 دوازه لاپه‌ره.

- * ژماره (33) ، سالی سییه م ، نیسانی 1999 –
شازده لاپه ره .
- * ژماره (34) ، سالی سییه م ، مایسی 1999 –
دوازده لاپه ره .
- * ژماره (35) ، سالی سییه م ، حوزهیرانی 1999
– ههشت لاپه ره .
- * ژماره (36) ، سالی سییه م – ته مموزی 1999
دوازده لاپه ره .
- * ژماره (37) ، سالی چوارهم ، 15 / 08 / 1999
شازده لاپه ره .
- * ژماره (38) ، سالی چوارهم ، ئه یلوی 1999 –
شازده لاپه ره .
- * ژماره (39) ، سالی چوارهم ، تشرینی یه که می
1999 – شازده لاپه ره .
- * ژماره (40-41) ، سالی چوارهم ، تشرینی دووهم و
کانونی یه که می 1999 – شازده لاپه ره .
- * ژماره (42) ، سالی چوارهم ، کانوونی دووهمی
2000 – شازده لاپه ره .

- * ژماره (43) ، سالی چوارهم ، شوباتی 2000 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (44) ، سالی چوارهم ، ئازاری 2000 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (45) ، سالی چوارهم ، نیسانی 2000 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (46 – 47) ، سالی چوارهم ، مایس و
حوزه‌یرانی 2000 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (48) ، سالی چوارهم ، تهمموزی 2000 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (49) ، سالی پینجه‌م ، 15 / 08 / 2000 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (50) ، سالی پینجه‌م ، ئیلولی 2000 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (51 – 52) ، سالی پینجه‌م ، تشرینی
یه‌که‌م و دووهم 2000 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (53) ، سالی پینجه‌م ، کانوونی یه‌که‌می
2000 – چوارده لاپه‌ره.

- * ژماره (54) ، سالی پینجهم ، کانوونی دووهم
2001 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (55) ، سالی پینجهم ، شوباتی 2001 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (56) ، سالی پینجهم ، ئازاری 2001 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (57) ، سالی پینجهم ، نیسانی 2001 –
بیست لاپه‌ره.
- * ژماره (58 – 59) ، سالی پینجهم ، مایس و
حوزه‌یرانی 2001 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (60) ، سالی پینجهم ، تهمموزی 2001 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (61) ، سالی شه‌شه‌م ، ئابی 2001 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (62 – 63) ، سالی شه‌شه‌م ، ئه‌یلول و
تشرینی یه‌که‌می 2001 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (64 – 65) ، سالی شه‌شه‌م ، تشرینی
دووهم و کانوونی ئه‌که‌می 2001 – شازده لاپه‌ره.

- * ژماره (66) ، سالی شه‌شه‌م ، کانوونی دووهمی
2002 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (67) ، سالی شه‌شه‌م ، شوباتی 2002 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (68) ، سالی شه‌شه‌م ، ئازاری 2002 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (69) ، سالی شه‌شه‌م ، نیسانی 2002 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (70 – 71) ، سالی شه‌شه‌م ، مایس و
حوزه‌یرانی 2002 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (72) ، سالی شه‌شه‌م ، تهموزی 2002 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (73) ، سالی چه‌وته‌م ، ئابی 2002 –
شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (74 – 75) ، سالی چه‌وته‌م ، ئه‌یلول و
تشرینی یه‌که‌می 2002 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (76) ، سالی چه‌وته‌م ، تشرینی دووهمی
2002 – شازده لاپه‌ره.

- * ژماره (77) ، سالی چهوتهم ، کانوونی یهکه می 2002 – شازده لاپه ره .
- * ژماره (78 – 79) ، سالی چهوتهم ، کانوونی دووهمی شوباتی 2003 – شازده لاپه ره .
- * ژماره (80) ، سالی چهوتهم ، مارتی 2003 – شازده لاپه ره .
- * ژماره (81 – 82) ، سالی چهوتهم ، نیسان و مایسی 2003 – شازده لاپه ره .
- * ژماره (83) ، سالی چهوتهم ، حوزهیرانی 2003 – شازده لاپه ره .
- * ژماره (84) ، سالی چهوتهم ، تهموزی 2003 – شازده لاپه ره .
- * ژماره (85) ، سالی ههشتم ، ئابی 2003 – شازده لاپه ره .
- * ژماره (86 – 87) ، سالی ههشتم ، ئیلول و تشرینی یهکه می 2003 – شازده لاپه ره .
- * ژماره (88) ، سالی ههشتم ، تشرینی دووهمی 2003 – شازده لاپه ره .

- * ژماره (89) ، سالی هه شتەم ، كانوونی یەكەمی 2003 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (90 – 91) ، سالی هه شتەم ، كانوونی دووهم و شوباتی 2004 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (92) ، سالی هه شتەم ، ئازاری 2004 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (93) ، سالی هه شتەم ، نیسانی 2004 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (94) ، سالی هه شتەم ، مایس 2004 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (95 – 96) ، سالی هه شتەم ، حوزەیران و تەمموزی 2004 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (97) ، سالی نۆیەم ، 15 / 08 / 2004 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (98 – 99) ، سالی نۆیەم ، ئەیلول و تشرینی یەكەمی 2004 – شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (100) ، سالی نۆیەم ، تشرینی دووهمی 2004 – شازده لاپه‌ره.

- * ژماره (101) ، سالی نۆيه م، كانوونى يه كه مى
2004 – شازده لاپه ره.
- * ژماره (102 – 103) ، سالی نۆيه م، كانوونى
دووه م و شوباتى 2005 – شازده لاپه ره.
- * ژماره (104) ، سالی نۆيه م، ئازارى 2005 –
شازده لاپه ره.
- * ژماره (105 – 106) ، سالی نۆيه م، نيسان و
مايسى 2005 – شازده لاپه ره.
- * ژماره (107 – 108) ، سالی نۆيه م، حوزه يران
و ته مموزى 2005 – شازده لاپه ره.
- * ژماره (109) ، سالی ده يه م، ئابى 2005 –
شازده لاپه ره.
- * ژماره (110 – 111) ، سالی ده يه م، ئه يلول و
تشرينى يه كه مى 2005 – شازده لاپه ره.
- * ژماره (112 – 113) ، سالی ده يه م، تشرينى
دووه م و كانوونى يه كه مى 2005 – شازده لاپه ره.
- * ژماره (114 – 115) ، سالی ده يه م، كانوونى
دووه م و شوباتى 2006 – شازده لاپه ره.

- * ژماره (116 - 117) ، سالی دهیهم، ئازار و نیسانی 2006 - شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (118 - 119) ، سالی دهیهم، مایس و حوزه‌یرانی 2006 - شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (120 - 121) ، سالی یانزه‌ههم، ته‌موز و ئابی 2006 - شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (122 - 123) ، یانزه‌ههم ، ئه‌یلول و تشرینی یه‌که‌می 2006 - شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (124 - 125) ، سالی یانزه‌ههم، تشرینی دووهم و کانوونی یه‌که‌می 2006 - شازده لاپه‌ره.
- * ژماره (126 - 127) ، سالی دوانزه‌ههم، ئاب و ئه‌یلولی 2007 - شازده لاپه‌ره.
-

راستگردنه ووهیه ک

له دانانی زنجیره ی ژماره کاندای، له سهر بهرگی
ژماره (70 - 71) دا به هه له (71 - 72)
نوسراوه .. به لام له لاپه ره کانی ناوه وهدا
راستییه که ی نوسراوه (70 - 71) بووه. له
ژماره (72) دا، روونکردنه ووهیه ک هه یه و تییدا
هاتووه، ئاگاداری خوینه رانی خوشه ویست ده که یین
که به هه له ژماره یی (71 - 72) له لاپه ره ی
یه که می (بیوار) ی مانگی رابردوو نوسراوه.
راستییه که ی ژماره (70 - 71) بوو .. بویه داوای
لیبوردنتان ده که یین.

ئابوونەى (بىۋار)

تا بىلابوونەۋەى ژمارە ھەشتىش باسى ئابوونە نەكراۋە. لە ژمارە (9 - 10) دا لە دوا لاپەرە، بەشدارى سالانەى (بىۋار) دەستىنىشان كراۋە كە بەم شىۋەيەيە: ناو ھۆلەندا: (25) خىدن .. بۇ ئەۋروپا: (20) دۆلار، تا ژمارە (63)، بەشدار بوونەكە بەردەۋام بوۋە. لە ژمارە (64 - 65) ھو، بەمجۆرە دىارىكراۋە: بۇ ناو ھۆلەندا: (40) خىدن و بۇ ئەۋروپا (35) دۆلار و دەرەۋى ئەۋروپا (40) دۆلار. پاش يەكبوۋى دراۋى ئەۋروپا و بوون بە (يۆرۆ)، ئابوونەكەش لە ژمارە (66) دا گۆرانكارى بەسەردا ھاتوۋە، ناو ھۆلەندا: (25) يۆرۆ، ناو ئەۋروپا: (40) يۆرۆ و (45) دۆلار بۇ دەرەۋەى ئەۋروپا.

هه‌ندیک ورده سه‌رنج

جگه لهو باسانه‌ی که وهک عینوان فەرعی باسم کردن، کۆمه‌لێک ورده سه‌رنجی تر له باره‌ی (بی‌وار) هوه ده‌خه‌ینه روو.

* له ژماره (13) هوه دیزاینی لاپه‌ره‌ی یه‌که‌می (بی‌وار) به‌م شیوه‌یه بووه: له ناوه‌پراستی سه‌ره‌وه‌دا، ئارمی (بی‌وار) به‌ پیتی ئارامی و له ژیره‌وه‌ش به‌ پیتی لاتینی نووسراوه. له ده‌سته پراستی ئارمه‌که‌دا ئه‌دره‌سی (بی‌وار) که به‌م شیوه‌یه‌یه:

Bewar

Postbus: 3029

3003 AA Rotterdam

Holland

له ده‌سته چه‌پی ئارمه‌که‌شدا، له جیاتی شیعرێ شاعیران، ناوه‌پروکی ژماره نووسراوه‌ته‌وه.

* چەشنى ئەو كاغەزەى ژمارەكانى (بىۋار) پى چاپكراو، هەشتا گرامى بوو، تەنھا ژمارە (61) نەبىت كە كاغەزى نەووت گرامىيە. بۆ نووسىنەكانىش تەنھا رەنگى رەش و سىپى بەكار هاتوو. جگە لە لاپەرە يەك و شازدەى ژمارە (61) نەبىت كە مانشىت و ناونىشانەكان رەنگاۋرەنگن.

* لە ژمارە (49) بە دواو تا وەستانى، لاپەرەيەك بە ناوى (ژن و ژيان) بۆ ئافرەتان تەرخان كراو، كە خاتوو (پەيمان سەرھەنگ) خىزانى (هيو سەرھەنگ) سەزىرەشتى ئەو لاپەرەى كردوو.

* تەواوى ژمارەكانى (بىۋار) بە زمانى كوردى (كرمانجى خواروو - رىنووسى ئارامى) دەرچوو. تەنھا لە ژمارە (80) دا، يەك لاپەرە كە ئەوئىش لاپەرە (8) ، بابەتتىكى بە زمانى ھۆلەندى بلاو كرډۆتەو. دواى ئەو چىتر زمانى ھۆلەندى لە (بىۋار) دا نابىنریت.

* له ژماره (1 - 13) له دهسته چهپی لاپهړه
یه کدا بۆکس (لاکیشه یهک ههیه و یهک دوو دپړی
شاعیرانی کوردی تیدا بلاوکراوه ته وه .. له مه
به دواوه هه ر له و بۆکسه ، له جیاتی دپړه شیعره
شاعیران ، ناوه پړۆکی (بیوار) ، بلاوکراوه ته وه .

* له ژماره (1 - 13) زۆر به دهگمهن کاریکاتیر
دهبینریت ، له دواي ئه وه گرنگی به بلاو کردنه وه ی
دراوه .

* سه ره پهرشتکاری (بیوار) که کونه کادیر و
پیشمه رگه یه کی (یه کیتی نیشتمانی کوردستان) ه و
ئیس تاکه ش هه ر له سه ر هه مان ری باز دریزه به
خه با ته سیاسی هه که ی ده دات .. له گه ل ئه وه شدا له
بلاو کردنه وه ی (بیوار) دا ، سیاسی تیکی دروست و
حه کیمانه ی په پره و کردوه ، له خویندنه وه ی سه رجه م
ژماره کانیدا ، خوینه ر زۆر شاره زا نه بیت ، هه ست
به وه ناکات که ئه و که سه ئه ندای یه کیتی یه .

(هیوا سه ره ننگ) ، زۆر به ته نگ ئاشتی و
ئاشتبوونه وه و یه کبوونی مالی کورده وه بووه . له
کاتیکدا که (یه کیتی و پارتی) ، په یوه ندییه کانیا ن

لهوپه‌پری گرژی و ئالۆزیدا بوو، بلاوکراره و راگه‌یاننده‌کانی سه‌ر به‌و دوو لایه‌نه زیتر خه‌ریکی خه‌ریکی خو‌شکردنی لیکترازانی ناو مالی کورد بوون، (بیوار) به‌ زمانی گول‌ بابه‌ته‌کانی بلاو ده‌کرده‌وه.

زۆربه‌ی مانشیته‌کانی له‌سه‌ر ئاشتی و پرۆسه‌ی ئاشتبوونه‌وه بووه .. هه‌والی وای بلاو نه‌کردۆته‌وه که قه‌واره‌ی درزه‌کان گه‌وره‌تر بکات. به‌ کورتی (بیوار) بلاوکراره‌یه‌ک بووه له‌ خه‌می ئاشتی و ته‌بایی و پیکه‌وه ژیاندا بووه. گه‌ر روژیک دابیت، دادگایه‌ک بو‌ دادگاکردنی میدیاکانی هه‌ردوو لایه‌ن دابنریت که ده‌ستیان هه‌بووه له‌ خو‌شکردنی ئاگری دووبه‌ره‌کی، ده‌بیت رو‌لی ئاشتیخوازانه‌ی (بیوار) فه‌رامۆش نه‌کریت.

* له‌ دوا ژماره‌دا، له‌ رووی فره‌ بابه‌تییه‌وه زۆر هه‌ژاره، نیشانه‌ی داخستنی پیوه‌ دیاره .. هه‌وت مانگ پاش ده‌رچوونی ژماره (124 - 125)، ئینجا ژماره (126 - 127) ده‌رچووه، ئیتر

وہستاوہ. ہیچ ئاماژہیہک بہ ھۆکاری وہستانی
نہکراوہ.

* ژمارہی بہختی (بہندہ) ش لہ (بیوار) دا (13)
بووہ .. ھەرچہندہ پیچہوانہی دیارده باوہکە، کہ
(13) ژمارہیہکی شوومہ. ماوہیہک لہمہوبہر
بابہتیکی ریک پیچہوانہ لہسەر ژمارہ سیژدہم
خویندہوہ کہ گویا ئەم ژمارہیہ، ژمارہیہکی باشہ.
یہکہم بابہتم لہ ژمارہ (13) ی (بیوار) دا بلاو
کردۆتہوہ .. تا وہستانیشی (13) بابہتم تیدا بلاو
کردۆتہوہ. نہک ھەر لہ (بیوار)، لہ قۆناغہکانی
دیکہی ژیانیشمدا ژمارہ (13)، ھاوپی من بووہ ..
لہ پۆلہکانی خویندندا، لہ زنجیرہی ناوی
خویندکاراندا، زنجیرہی ژمارہ (13) بہر ناوی من
کہوتووہ .. کاتی خویشی لہ مانگنامہی (سہگۆ)
شدا، (13) بابہتم لہویدا بلاو کردہوہ. سہرہپای
ھەموو ئەمانہش، باوکی رحمتیم لہ دایکبووی
سالی (1913) بووہ.

له گه لّ ئه و هاورپیه تییه نزیکه ی که له گه لّ ژماره
(13) دا هه مه .. بهش به حالی خۆم زۆر له
شانس و بهختی خۆم رازیم.

هه و النامه ی کتیب

چاپکراوهکانی (بیوار)

بیوار .. هه‌رچه‌نده له رووی مادیه‌وه، ده‌ست کورت و هه‌ژار بووه، له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ئه‌گه‌ر به شیوه‌یه‌کی ساده و خاکیانه‌ش بیټ .. ناوه ناوه، چه‌ند نامیلکه‌یه‌کی بلاو کردۆته‌وه، که هه‌ندی‌ک له‌و کتیب و نامیلکانه، له کاتی خۆیاندا به زنجیره له (بیوار) دا بلاو‌کراونه‌ته‌وه.

له ته‌مه‌نی خۆیدا شه‌ش نامیلکه‌ی بلاو‌کردۆته‌وه که پینجیان له‌به‌ر ده‌ستی ئیمه‌ دان، تو‌ماریان ده‌که‌ین:

- 1) گۆل و ئاواره‌یی، بافل سه‌ره‌هنگ، شیعر – 1998.
  - 2) سۆ و تار، محهمهد جه‌زا به‌رزنجی – 1999.
  - 3) چرپه، محهمهد جه‌زا به‌رزنجی، شیعر – 1999.
  - 4) خه‌رمانی خه‌م، خاله‌ به‌کر، شیعر – 1999.
  - 5) گه‌شتی رۆژنامه‌وانی‌کی کورد به‌ ئه‌مه‌ریکای لاتیندا، سالار جه‌مه‌سوور باسیره – 2000.
- ئه‌وه‌ی من ئاگادار بم دوا نامیلکه‌ش (کورد له پاکستان)، عه‌لی بچکۆل، بووه.

کتىبە چاپكراوه كانى نووسەر:

- 1 – پەردەى شەرم، شىعر، سلىمانى، 1982.
- 2 – كەلەشىرى سىپى و كەلەشىرى رەش، چىرۆك بۆ مندالان، وەرگىران لە عەرەبىيەو، بەغدا، 1988.
- 3 – تەكان، شىعر، بەغدا، 1990.
- 4 – رۆلى ئەدەب لە شۆرش و گۆرانه كۆمەلایەتییەكاندا، بە ناوى خواستراوى (ب – دەوھن) بلاوكراوه تەوھ، ھەولیر، 1991.
- 5 – بىبلوگرافىای رۆژنامەگەرىی كوردى لە نیوان (1975 – 1993)، ھەولیر، 1998.
- 6 – كاردۆ گەللى نووسەر و پارىزەر و سیاسەتمەدار، ھەولیر، 1998.
- 7 – دەروازەيەكە بۆ ناسىنى (سمايلە باشە) شاعیر، ھەولیر، 2000.
- 8 – چەند پووشىك بۆ (ھیلانەيەكى تر)، كۆمەلە بابەيەتییكى ئەدەبى و رەخنەيیە، ھەولیر، 2000.

- 9 - سەفەرى رەش، كۆژانى دەربەدەرى و ئاوارەييە، ھەولير، 2002.
- 10 - بەسەركردنەو، 24 بابەتى ئەدەبى و رۆشنبيريە، ھەولير، 2005.
- 11 - بزربوونى ناوى كوردى لە كۆمەلگەى كوردەواريدا، ليكۆلینەو، ھەولير، 2008.
- 12 - مزگەوتەكانى رۆژئاوا، ليكۆلینەو، ھەولير، 2008.
- 13 - بزاقى رۆژنامەگەرىي كوردى لە ئەلمانيا (1963 - 2006)، ھەولير، 2010.
- 14 - ھەژان، شيعرى بەرگى، ھەولير چاپى دوو، 2011.

(Bêwar) êk
Le
Awareyida

هه‌و‌نا‌مه‌ی ک‌ت‌ب

Ismail Tenya

Holland - 2012